

A4. Euskadiko adikzioen egoeraren diagnostikoaren xehetasuna

Jarraian, Euskadiko adikzioen egoerari buruzko azterketa zehatzagoa aurkeztuko dugu, informazio-iturri hauetan oinarrituta:

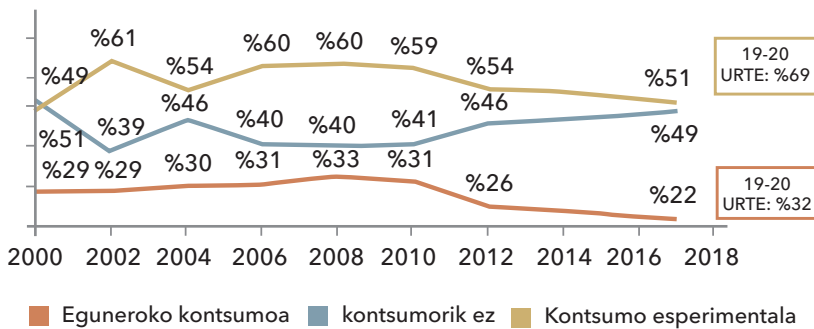
- Euskadiko adikzioei buruzko inkesta, 2017an Euskadin bizi diren 15 eta 74 urte bitarteko pertsonen egin.
- Drogak eta Eskola X inkesta, 2021-2022 ikasturtean egin, Euskadin 2021-2022 ikasturtean bigarren mailako ikasketak egin zituzten 14 eta 18 urte bitarteko ikasleei.
- Adikzioei buruzko Informazio Sistemaren txostenak, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila (2020).
- COVID-19aren eragina eta adikzioen esparruan dituen ondorioak Euskadin, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila (2020).
- Euskal Autonomia Erkidegoko Droga Mendekotasunen Dokumentazio Zentroa.
- Euskadiko jokalarien prebalentzia, ohiturak eta profilak, Jokoaren Euskal Behatokia (2020).
- “Teknologiak nerabezaroan duen eragina. Harremanak, arriskuak eta aukerak” (Unicef 2021) buruzko txostena.
- Adikzioei buruzko VII. Planaren ebaluazio-txostenak.
- Euskadiko Adikzioen Prebentzio Komunitarioko Talde Teknikoen eta bestelako Tokiko Baliabideen beharrei buruzko azterlana, Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila (2019).
- EDADES 2019 inkesta, Drogei buruzko Plan Nazionalerako Gobernu Ordezkaritza.
- ESTUDES 2021 inkesta, Drogei buruzko Plan Nazionalerako Gobernu Ordezkaritza.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA).

TABAKOIA

Erretzaileen kopuruak behera egin du eta orain arte jasotako kontsumo-prebalentzia txikienak erregistratu dira, baina alde handiak daude ikasketa-mailaren arabera. Erretzen duten pertsonen artean, beherezko joera nabari da kontsumoaren intentsitatean.

Erretzaileen ehunekoak nabarmen **egin du behera** azken urteetan: 2008an biztanleen % 33 ziren, eta 2017an, berriz, % 22. Jaitsiera hori gizonen zein emakumeen artean egiaztatu da. Estatu mailan egindako 2020ko EDADES inkestak ere beherezko joera erakusten du, baina Euskadik **kontsumoaren prebalentzia handiagoa** erakusten du, kontsumo esperimentalean % 69ra eta eguneroko kontsumoan % 32ra iritsiz.

Tabako-kontsumoaren prebalentzia (%)

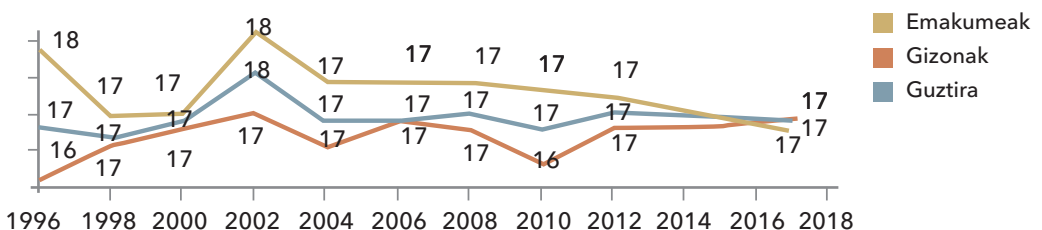
Tradizioz, gizonak erretzaileagoak izan dira, **bi sexuetan antzeko bilakaera** ikusten den arren (denbora-serie luzeetan).

Genero ikuspegia

	2006		2008		2010		2012		2017	
	E	G	E	G	E	G	E	G	E	G
Eguneroko erretzailea	26	34	29	34	27	35	23	27	19	26
Ez-erretzailea	51	30	51	29	48	33	52	40	54	43

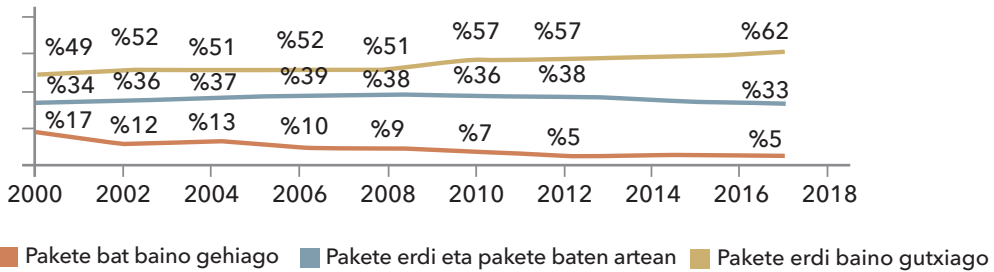
Tabakoa kontsumitzen **hasteko adinari** dagokionez, **17 urte inguruan egonkor** samar mantentzen da, eta gizonen eta emakumeen artean bat egiteko joera ikusten da.

Tabakoaren kontsumoan hasteko adina, generoaren arabera

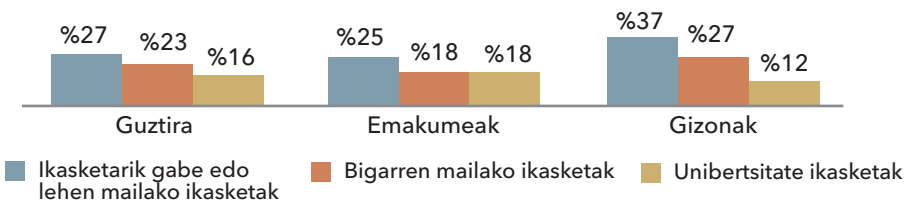
Intentsitateari dagokionez, ohiko erretzaileen ia bi herenek pakete erdi baino gutxiago kontsumitzen dute egunean, eta **erretzaileen artean gutxiago kontsumitzeko joera** sendotu egin da. % 5ek egunean pakete bat baino gehiago kontsumitzen dute.

Pertsona erretzaileak (%), intentsitatearen arabera

2017ko datuen arabera, **alde handiak daude hezkuntza-mailaren arabera**. Ikasketa-mailak behera egin ahala, gora egiten du tabako-kontsumoaren prebalentziak. Hala ere, unibertsitate-ikasketak dituzten emakumeek gizonek (%12,1) baino proportzio handiagoan kontsumitzen dute tabakoa egunero (% 17,8).

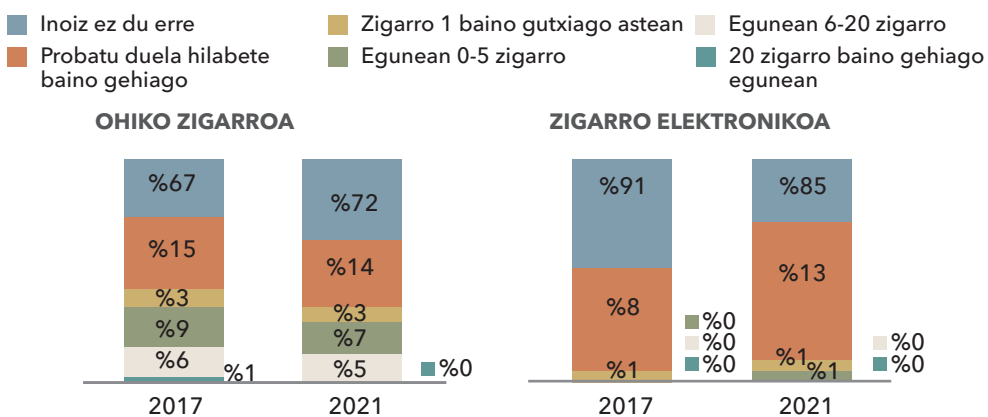
Eguneroko kontsumoaren prebalentzia (%) ikasketa-mailaren arabera

2021ean egindako "Drogak eta Eskola Euskadi" inkestaren datuen arabera, **bigarren hezkuntzako ikasleen (12 eta 22 urte bitartekoak) tabako-kontsumoaren prebalentziak jaitsi egin dira 2017-2021 aldian**, eta ikasleen % 72ak adierazi du ez duela inoiz ohiko zigarrorik erre. Baliteke pandemiak sortutako murrizketek jaitsiera horretan eragina izatea.

Zigarro elektronikoei dagokionez, **goranzko joera ikusten da gazteen artean**, ikasleen % 15ak erre baitu noizbait gutxienez.

Bigarren Hezkuntzako ikasleen zigarro-kontsumoaren prebalentzia (%)

Iturria: Euskadiko Adikzioen Inkesta 2017, Drogak eta Eskola Euskadi 2021 Inkesta.

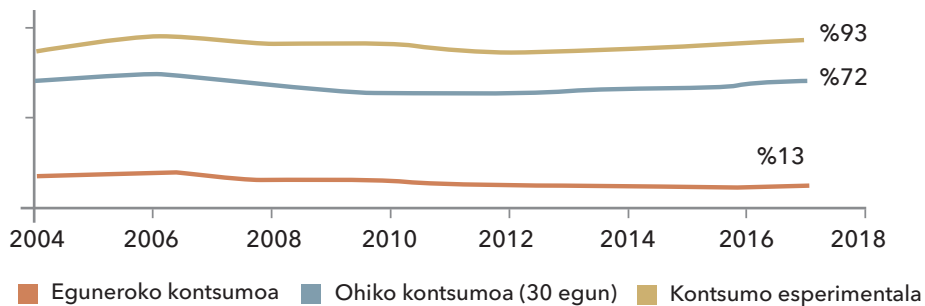
ALKOHOLA

Alkohol-kontsumoak egonkor eta maila altuetan jarraitzen du: biztanleriaren %13ak onartzen du egunero kontsumitzen duela alkohol, eta % 72ak, berriz, ohikotasunez.

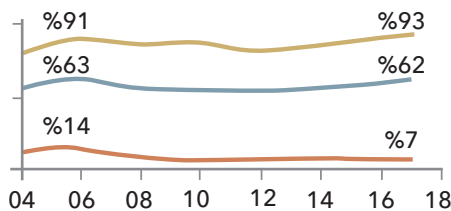
Edari alkoholduen kontsumoak **gora egin zuen 2012-2017 aldian**, bai eguneroko kontsumoari dagokionez, bai ohiko kontsumoari esperimentalari dagokionez.

Edari alkoholduen kontsumoaren prebalentzia **handiagoa da gizonen artean**. Hala ere, emakumeen ohiko alkohol-kontsumoa eta kontsumo esperimentalak nabarmen hazi da, gizonen mailetara hurbilduz. Eguneroko kontsumoaren kasuan, prebalentzia askoz handiagoa da gizonen artean.

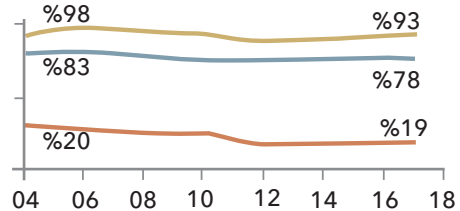
Kontsumoaren prebalentzia bilakaera (%)

EMAKUMEAK

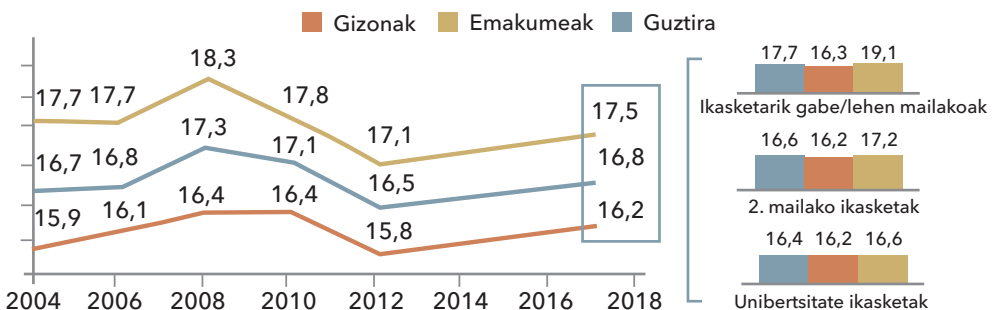

GIZONAK

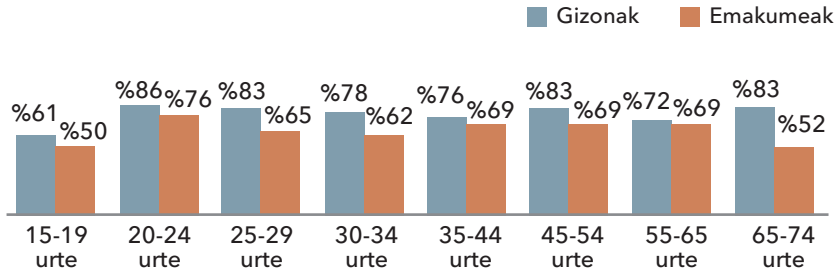
Kontsumitzen hasteko adinari dagokionez, **egonkor jarraitu du** denbora zehar, 16 eta 17 urte bitartean. Hala ere, 2008-2012 aldian hautematen zen beheranzko joera eten egin da 2017an, eta batez besteko adina zertxobait igo da 16,8 urtera iritsi arte. Hasteko adinari dagokionez, alde nabarmenak daude ikasketak-mailaren arabera. Nabarmentzekoa da ikasketarik ez duten edo lehen mailako ikasketak dituzten emakumeen taldea, hasteko adina altuagoa baita horien artean.

Kontsumitzen hasteko adinaren bilakaera, ikasketen arabera

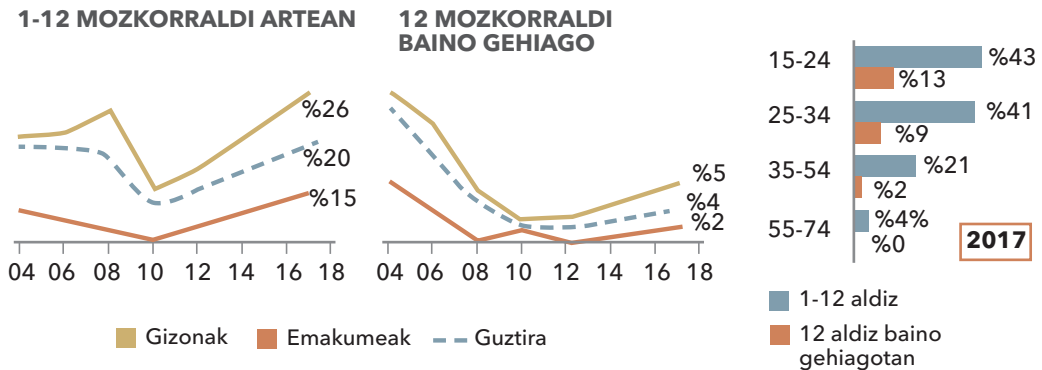
Adinaren arabera, ohiko kontsumoaren **prebalentzia handiena 20-24 urteko** gizonetan eta emakumeetan dago.

Ohiko kontsumoaren prebalentzia (30 egun), adin eta sexuaren arabera

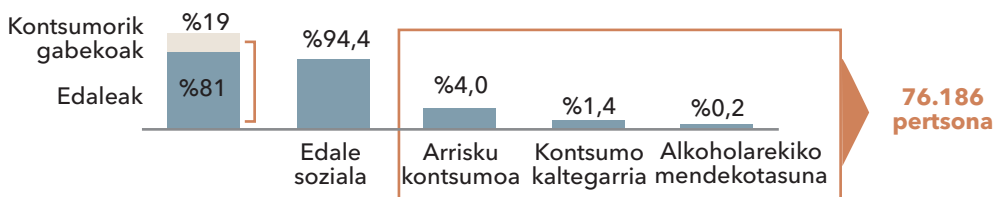
Intoxikazio etilikoei dagokionez, biztanleriaren %20ak baino gehiagok aitortu du azken urtean 1-12 aldiz mozkortu dela, eta alde nabarmena daude sexuaren eta adinaren arabera. Ehuneko askoz handiagoa da gizonen artean, eta gazteen artean kontzentratzen da.

Intoxikazio etilikoak (12 hilabete) adina eta sexuaren arabera

Azkenik, **alkoholarekiko adikzio-arriskuari dagokionez**, alkohola kontsumitzen duten gehienak edale sozialak dira. Hala ere, edaleen artean, %5,6ak kontsumo arriskutsua edo kaltegarria egiten du.

kontsumitzaileek alkoholarekiko adikzio-arriskua (12 hilabete)

Iturria: Euskadiko Adikzioen Inkesta 2017.

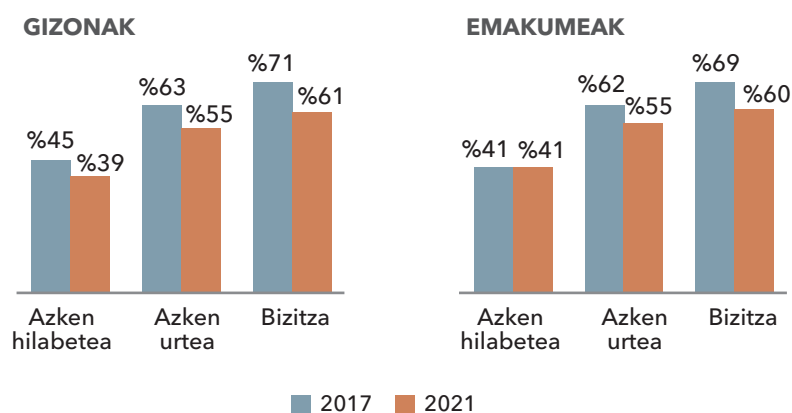
ALKOHOLA

2017-2022 aldian beheranzko joera ikusten da kontsumoaren prebalentzia guztietan nerabeen artean.

Bigarren Hezkuntzako ikasleengan zentratuz, kontsumoaren prebalentzia guztietan **beheranzko joera ikusten da 2017-2022 aldian.**

Mutilen eta nesken arteko kontsumo-prebalentziak berdintzeko joera finkatu egin da. Izan ere, 2021ean, azken hilabetean kontsumoa handiagoa da nesken artean.

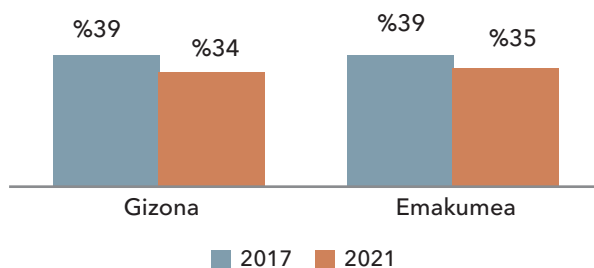
Bigarren Hezkuntzako ikasleen arteko alkohol-kontsumoaren prebalentzia (%), sexuaren arabera

Alkoholaren **kontsumo akutuari** dagokionez, **beheranzko joera** ikusten da.

Garrantzitsua da kontuan hartzea datu horiek COVID-19aren pandemiak sortutako egoeraren eragina izan dezaketela, 2021ean (inkestaren data) aisialdian eta ostalaritzan murrizketak baitzeuden oraindik.

Intoxikazio etilikoak azken urtean, sexuaren eta adinaren arabera

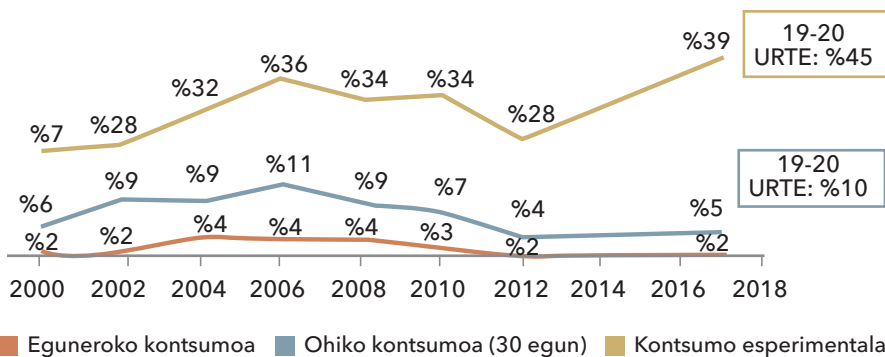

CANNABISA

Kontsumo esperimentalak gora egin du, serieko tasarik altuena erregistratuz. Kezkagarria da gizarteak substantzia horri buruz duen "kaltegabetasun" pertzepzioa.

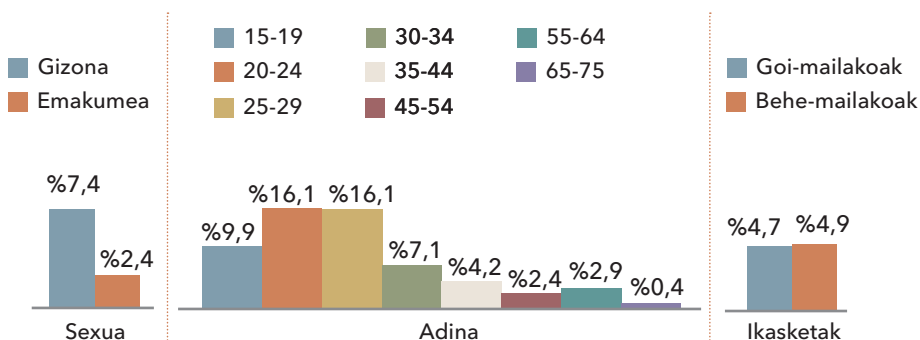
2006-2012 aldian ikusitako beheranzko joeraren ondoren, **cannabisaren kontsumo esperimentalaren prebalentziak gora egin duela** ikusten da, 2017an bere maximo historikora iritsiz gizonetan zein emakumeetan. Ohiko kontsumoa ere pixka bat hazi da, eta **eguneroko kontsumoak, berriz, egonkor jarraitu du**, 2012arekin alderatuta. EDADES inkestaren emaitzek erakusten dute Euskadin prebalentzia-balio handiagoak daudela, eta cannabis kontsumitzen hasten dira pertsonen artean goranzko joera dagoela.

Kontsumo prebalentziaren bilakaera (%)

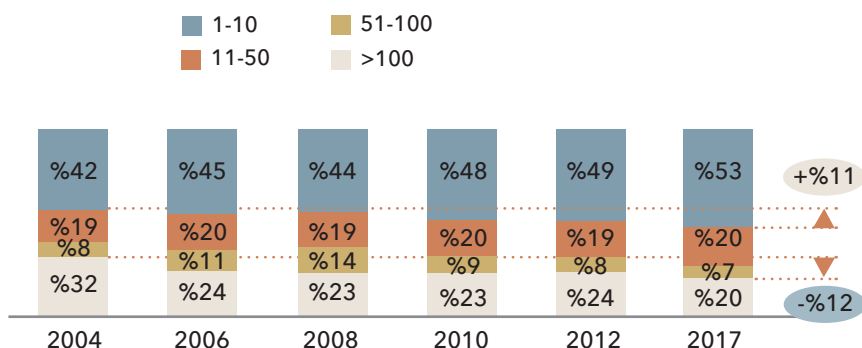
Cannabisa kontsumitzen duen pertsonaren profil tipoa gizonezkoa, gaztea eta behe-mailako ikasketak dituena da, ondorengo adinetako kontsumoan nolabaiteko gorakada nabari den arren, agian cannabis kontsumitzen duten pertsonen zahartze progresiboak eragindakoa.

Ohiko kontsumitzaileen profila (30 egun)

Kontsumoaren intentsitateari dagokionez, kontsumo handieneko segmentuan beheranzko joera ikusten da, baina modu esperimentalean kontsumitzen duten biztanleen ehuneko handiagoak konpentsatu egiten du hori.

Kontsumo-intentsitatea, aldi-kopuruaren arabera

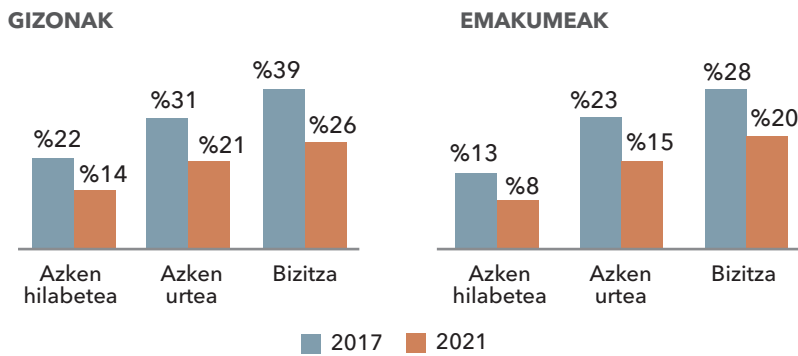
Nabarmentzekoa da **herritarrek cannabisaren kontsumoari buruz duten pertzepzioa**; izan ere, herritarren erdiak baino gehiagok uste du hilean behin erretzeak arazo gutxi edo batere ez dakarrela eta kontsumoa legeztatzearen alde egongo litzateke, betiere adingabeei saltzea debekatuz gero.

Kontsumoari buruzko pertzepzio soziala eta politikoa

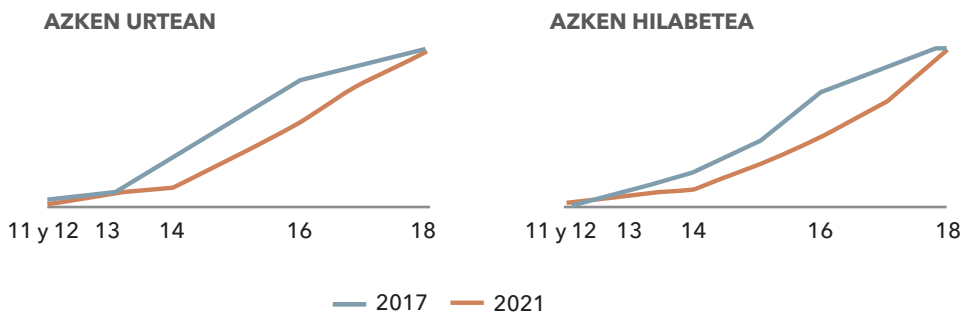
	2006	2008	2010	2012	2017
Kontsumoa nahiko larria edo oso larria da	%63	%72	%68	%61	%62
Kontsumoa handitu egin da	%61	%61	%48	%33	%44
Hilean behin erretzeak arazo gutxi edo batere ez dakartza	%59	%60	%52	%53	%56
Astean behin edo gehiagotan erretzeak arazo gutxi edo arazorik ez dakar	%36	%36	%7	%26	%27
Kalamuaren salmenta legeztatzea, adingabeei saltzea debekatuz	%52	%51	%49	%47	%53
Kalamuaren erabilera terapeutikoa ahalbidetzea minbiziaren eta bestelako gaixotasunen tratamenduan	%91	%89	%89	%82	%89
Kalamua autokontsumorako lantzen uztea	%47	%55	%55	%52	%52

Drogak eta Eskola Euskadi inkestaren azken datuen arabera, **cannabisaren kontsumoa murriztu egin da** Bigarren Hezkuntzako ikasleen artean (14-18 urte) 2017-2022 aldian, **bai mutilen artean, bai nesken artean. Kontsumoaren prebalentzia handitu egiten da adinean aurrera egin ahala.**

Bigarren Hezkuntzako ikasleen arteko kalamu-kontsumoaren prebalentzia (%), sexuaren arabera

Bigarren Hezkuntzako ikasleen arteko kalamu-kontsumoaren prebalentzia (%), adinaren arabera

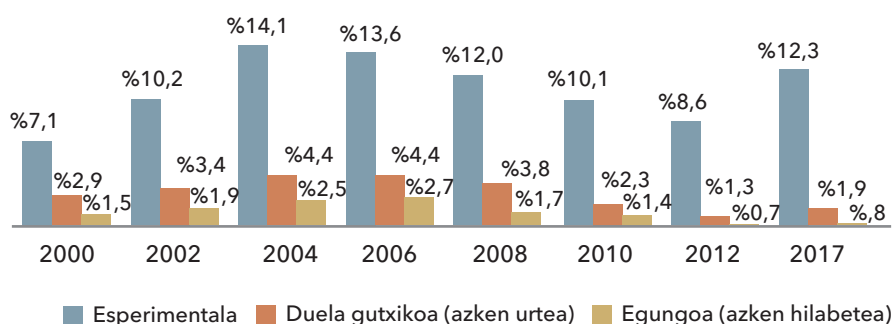
Iturria: Euskadiko adikzioei buruzko inkesta (2017), Drogak eta Eskola Euskadi 2022.

LEGEZ KANPOKO BESTE DROGA BATZUK

Badirudi cannabisaz bestelako legez kanpoko drogen kontsumoak gora egin duela azken urteetan, baina ez dira 2004ko maximoetara iritsi. Kalkuluen arabera, 205.000 pertsonak kontsumitu dituzte noizbait drogak, 32.000 pertsonak azken urtean eta ia 4.000 pertsonak asteen behin gutxienez.

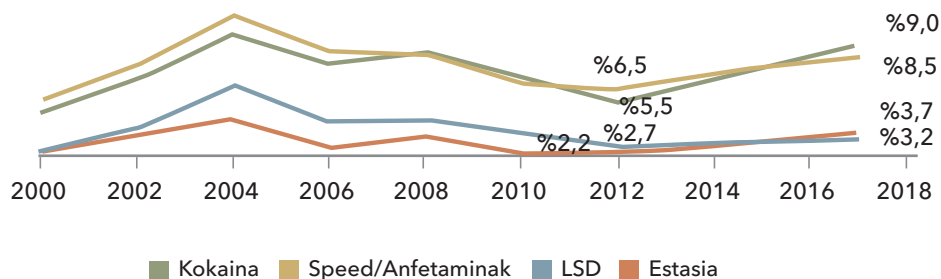
Legez kanpoko beste droga batzuen kontsumoak gora egin zuen zertxobait 2012-2017 aldian, kontsumo esperimental %8,6tik %12,3ra igaro baitzen. Era berean, duela gutxiko eta egungo kontsumo-tasek gora egin dute aurreko seriearen aldean.

Legez kanpoko drogen kontsumoarn prebalentzia (%) Euskadin (Kalamua alde batera utzita)

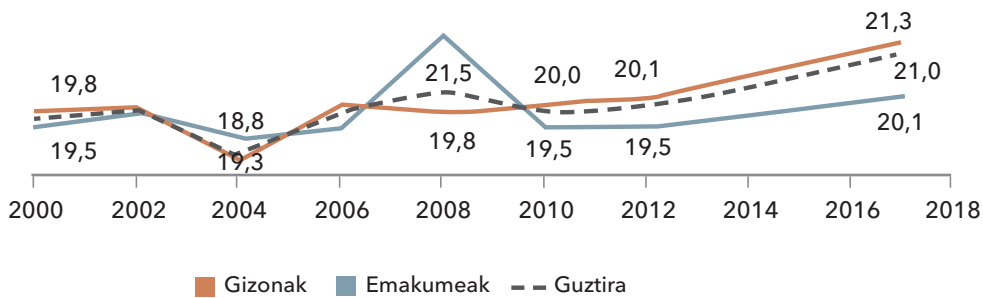
Kontsumo handieneko substantziak kokaina eta anfetaminak dira oraindik ere, batez ere aisialdi-giroei eta jolas-kontsumoari lotutako droga estimulatzaileak. Substantzia horien ohiko kontsumoari dagokionez, kokaina da berriro ere gehien kontsumitzen dena.

Kokainaren, anfetaminen, LSDaren eta estasiaren kontsumo esperimentala- laren prebalentzia (%)

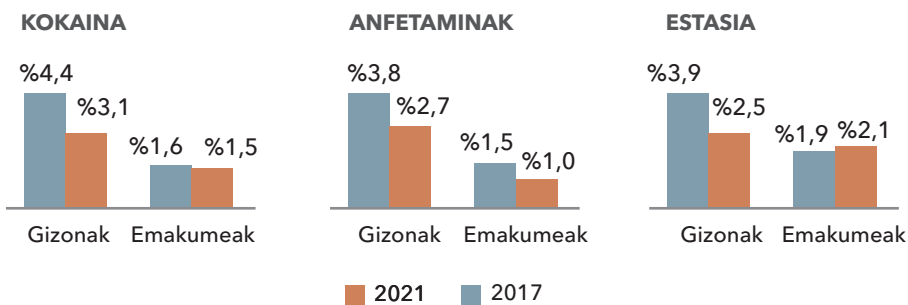
Noizbait kontsumitu duten pertsonen artean kontsumitzen **hasteko adinak** izan duen bilakaerari dagokionez, bi alderdi nabarmendu behar dira: alde batetik, kontsumitzen hasteko adinak **pixka bat gora egin** duela azken bi hamarkadetan, eta, bestetik, emakumeak substantzia mota horretan lehenago hasten diren ideia indartzen da.

Kontsumitzen hasteko adinaren bilakaera, sexuaren arabera

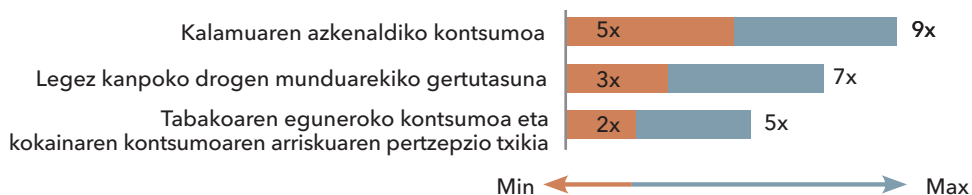
Bigarren Hezkuntzako ikasleengan fokalizatuz, 2021eko Drogak eta Eskola inkestaren datu berriagoen arabera, **2017-2021 aldian legez kanpoko beste droga batzuen kontsumoa murriztu egin da.**

Legez kanpoko beste droga batzuen kontsumoa azken urtean zehar Bigarren Hezkuntzako ikasleen artean, sexuaren arabera

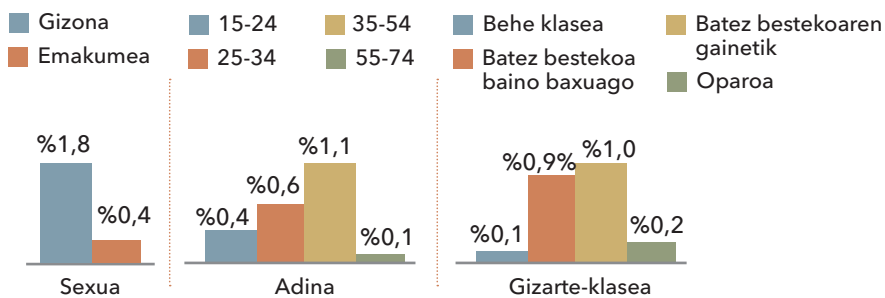
Droga horiek kontsumitzen hasteko orduan hiru **arrisku-faktore** identifikatu dira. **Denbora gutxi lehenago cannabisa kontsumitu izana**, legez kanpoko drogen mundutik **hur bil egotea** (adibidez, kontsumitzen duten ezagun asko), **tabakoaren eguneroko kontsumoa** eta kokainaren kontsumoaren arrisku-pertzepzio txikia.

Kontsumorako joera duten arrisku-faktoreak

Kontsumitzaileen profilari dagokionez, duela gutxi (azken 2 hilabeteetan) legez kanpoko drogak kontsumitu dituzten EAEko biztanle **gehienak gizonezkoak dira**, 35 eta 45 urte bitartekoak, eta erdi mailako posizio ekonomikoa dute.

Legez kanpoko drogak kontsumitu berri dituen pertsonaren profila

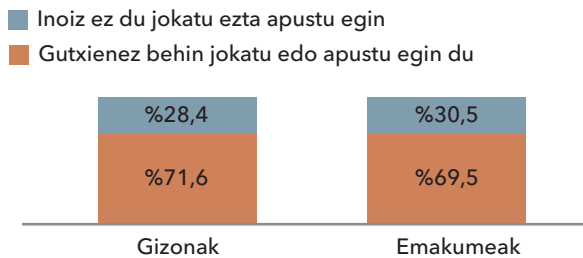
Iturria: Euskadiko Adikzioen Inkesta 2017, Drogak eta Eskola Euskadi 2021 Inkesta.

JOKOA

Nolabaiteko hazkundera ikusten da maiztasunean eta jokoari lotutako gastuan, eta gorakada nabarmena online eremuan. Jokoan egiten den gastuari dagokionez, hazkunde handia hautematen da online jokoan egindako gastuan, Estatu mailan buruan jarritz.

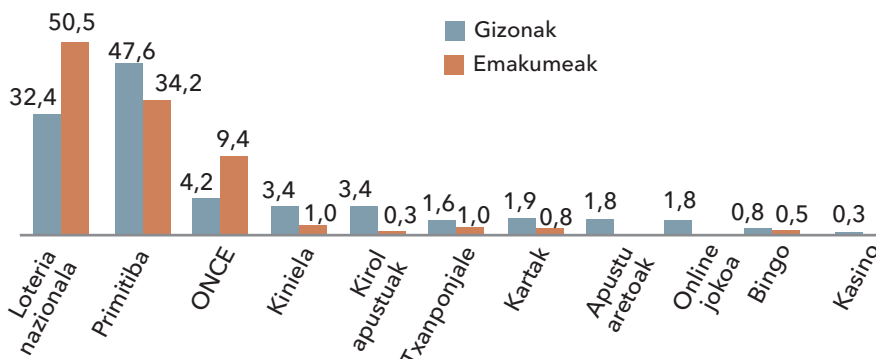
Diruarekin jokatzea oso hedatuta dago Euskadin. Azken urtean, 2020an dirua jokatzen zutela ziotenak baino %70 biztanle gehiagok adierazi dute jokatzen dutela. Ehunekoak oso antzekoak dira gizonen eta emakumeen artean.

Jokoaren eta joko patologikoaren prebalentzia (%)

2020an, Estatuko Loteria eta Apustuaren erakunde publikoaren mendeko jokoak nabarmendu ziren gehien, eta, ondoren, ONCEren kupoia. Ondoren, alde handira bada ere, **kinielak eta online kirol-apustuak** daude, gizonen artean batez ere.

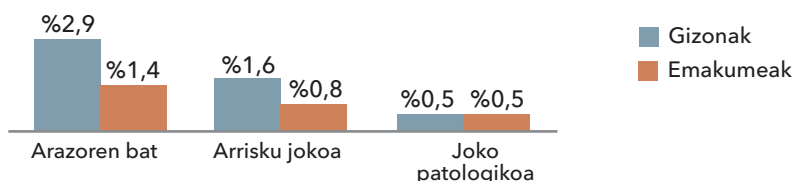
Joko motaren arabera lehentasunak

Joko problematikoari dagokionez, bizitzan zehar jokoarekin arazoren bat izan duten pertsonen ehunekoa (NODS* irizpideen arabera) **%2,9koa** da **gizonen** kasuan, eta **%1,4koa** emakumeen kasuan. Horietatik %0,5a joko patologikotzat hartzen da.

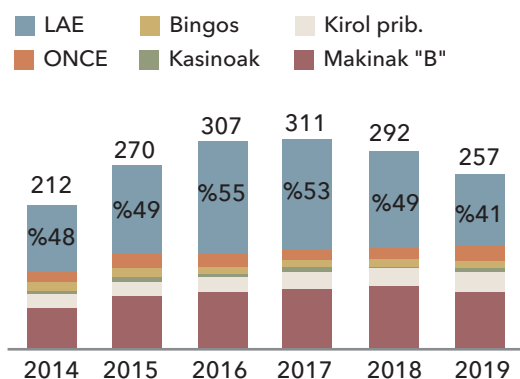
Ehuneko txikiak badira ere, balio absolutuetan **18.000 euskal herritar** dira NODS eskalaren arabera arazoren bat dutenak. Gainera, garrantzitsua da adieraztea NODS tresna oso zorrotza dela eta jokoarekin lotutako problematiken presentziaren oso definizio murriztailera jotzen duela, eta, horregatik, litekeena da benetako problematikak gutxi adierazita egotea eta gehiago izatea.

Jokoarekin lotutako arazoren bat izan duten biztanleak, NODSen arabera

Per capita gastu erreala gora egin du 2014arekin alderatuta, batez ere kirol apustuetan, B motako makinetan eta ONCEren kupoieta, 2019an 257€-ra iritsi arte. Hala ere, 2017an goia jo ondoren, badirudi gastua pixkanaka jaisten ari dela (gutzizko gastuan ez da halakorik gertatzen).

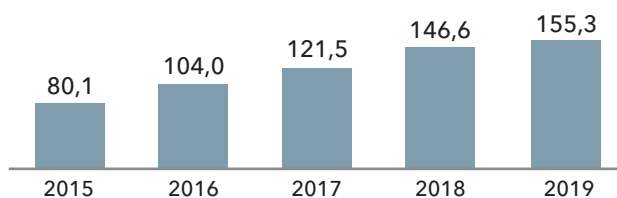
Jokoak eragindako per capita gastu erreala

	TACC 14-19
LAE	+1
ONCE	+ % 11
Bingo	- % 3
Kasino	+ % 0
Kirol prib.	+ % 7
Makinak "B"	+ % 7

Online jokoari dagokionez, **Euskadin online jokatutako kopuruak nabarmen hazi dira 2015-2019 aldian**, eta 155 milioi eurora iritsi dira; beraz, Estatuko lehen postuan dago. Datu hori online jokoaren/apustuaren sektoreko enpresek Euskadin duten presentzia handiari lotuta egon daiteke.

Online jokoan egindako gastu osoa Euskadin

* NODS eskalaren araberako joko problematikoa (Nord DSM-IV Screen for Gambling Problems).

Iturria: Jokoaren Euskal Behatokia 2020, Euskadiko adikzioei buruzko inkesta (2017), Espainiako Jokoaren Urtekaria 2020.

JOKOA

Jokoa ez dago hain hedatua gazteen artean (18-30 urte), talde horretan joko problematikoaren bat dutenak %3,2 baitira.

Gazte gehienez, %52k, ez dute inoiz jokatu edo apusturik egin.

Noizbait jokatu dutenen artean, %31,8 adingabea zela hazi zen jokatzeko, laginekin edo senideekin batera.

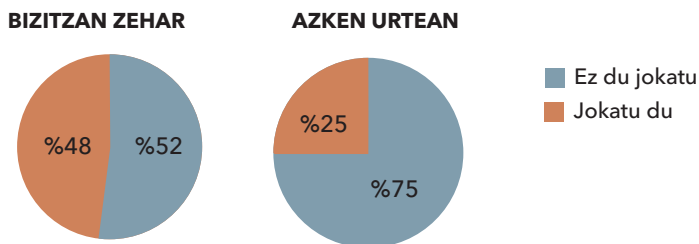
Jokoa gizonen artean da nagusi, emakumeek baino ia bi aldiz gehiago jokatzeko baitute, maizago eta gastu-maila handiagoarekin.

Online jokoak gora egin du eta ohikoa da online jokoak eta presentzialak konbinatzea. Kirol-apustuek gazteen online gastuaren %58a batzen dute, eta nerabeen artean ere diru-joko handiagoa ikusten da.

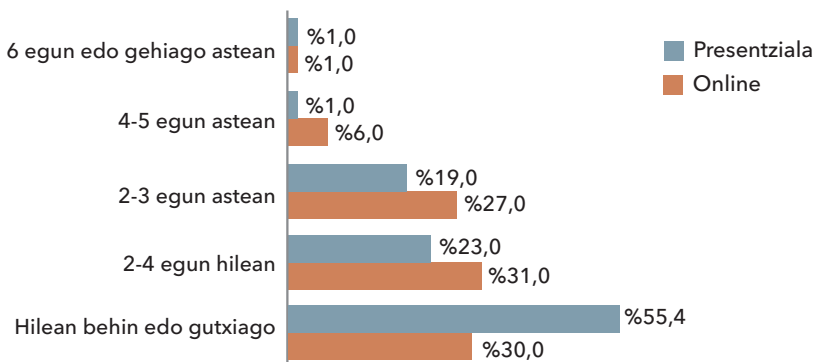
Bizitzan zehar noizbait jokatu dutela dioten gazteen %3,2ak jokoari lotutako patologiaren bat du, DSM-IVren (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) irizpideei jarraituz. Joko patologikoak ikasketa-maila baxua duten gizonengan du eragin handiena.

UNICEFek 2021ean egindako "Teknologiak Nerabezeroan duen eragina. Harremanak, Arriskuak eta Aukerak" txostenaren arabera, **DBHko 3.000 ikaslek baino gehiagok diruarekin apustu egin dute noizbait Internet bidez**. Hori ikusita, egiazta daiteke adin txikietan hasten den jardunbidea dela. Osagai ludiko eta sozial argia izateaz gain, Sarean apustu eginez dirua irabaztea erraza dela uste da.

Jokatu eta jokatu duen 18 eta 30 urte bitarteko biztanleria

18 eta 30 urte bitarteko biztanleen joko maiztasuna, modalitatearen arabera

Iturria: "Gazteria eta Jokoa EAEn 2021" txostena. Jokoa Euskal Behatokia.

BIDEOJOKOAK ETA TEKNOLOGIA DIGITALAK

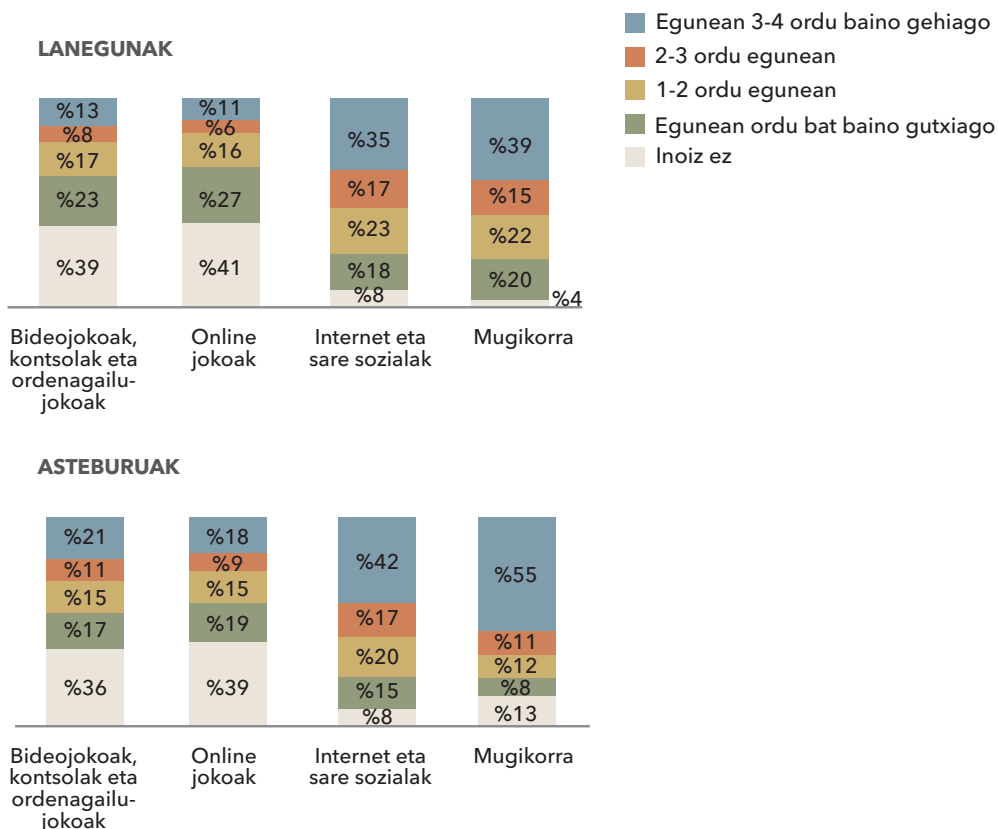
Bideojokoan, online jokoan, Interneten eta mugikorraren gehiegizko erabilera gero eta garrantzi handiagoa hartzen ari da, gazteen artean batez ere.

Interneten, sare sozialen eta mugikorraren gehiegizko erabilera adikzioztat hartzen ez bada ere (bideojokoan gehiegizko erabilera, aldiz, bai), **adostasuna dago** gero eta kezkarriago ikusten diren **errealitate berriei heltzeko premian**, gazteen artean batez ere.

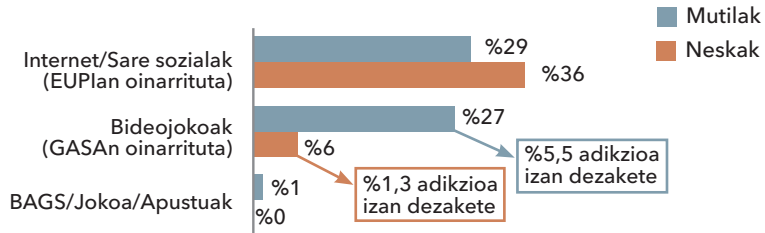
Bigarren Hezkuntzako ikasleen kolektiboan pantailetan emandako ordu kopuruari buruzko azken datuen arabera (2021), ikasleen ia % 40ak 3-4 ordu baino gehiago ematen ditu mugikorrean eta Interneten lanegunetan, eta % 50ak baino gehiagok asteburuetan.

UNICEFek egindako "Teknologiak Nerabezaroan duen eragina. Harremanak, Arriskuak eta Aukerak" txostenaren arabera **Euskadiko 3 nerabetik batek modu problematikoan erabiltzen ditu Internet eta sare sozialak, eta 5tik batek bideojokoekiko nolabaiteko adikzioa izan dezake**. Gainera, teknologiaren erabilerak beste zenbait arrisku sortzen ditu nerabeengan.

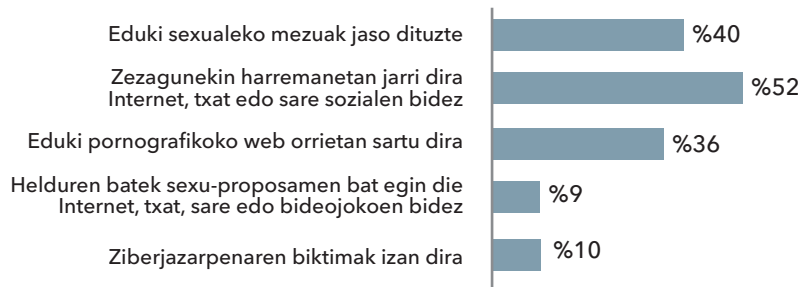
Teknologia berrien erabilerari eskaintako orduak

Harremanaren, Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologien* prebalentzia eta erabilera problematikoa Euskadiko 11-18 urteko nerabeetan

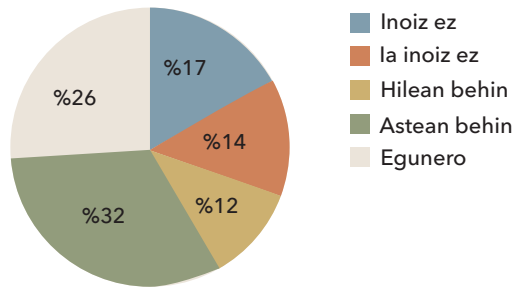

Teknologia erabiltzearen ondoriozko arriskuaren eraginpean dauden nerabeak

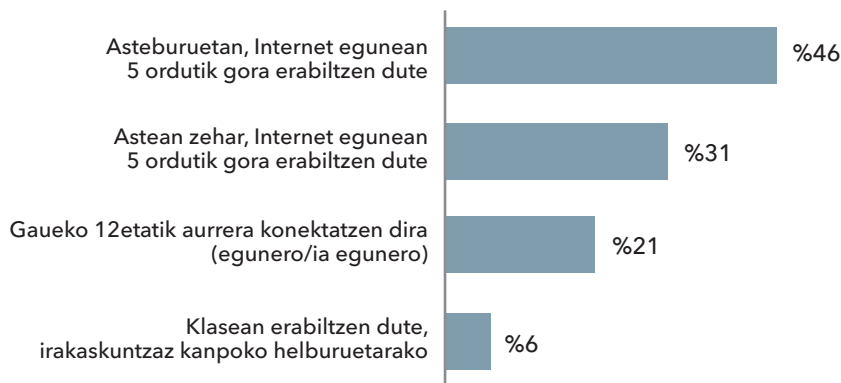

Bideojokoaren erabilera-maiztasuna

Asteko jokoaren batez bestekoa: **6,61 h**
%3,6k astean 30 ordu baino gehiago jokatzen ditu

IKTBak erabiltzen emandako orduak

Iturria: Drogen gaineko inkesta eta Euskadi 2021 Eskola, "Teknologiaren eragina nerabezeroan. Harremanak, arriskuak eta aukerak" UNICEF 2021.